५९८/१२

3027

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५९८/१२ (९३९)

ग्रंथ नाम निमिष महात्म्य.

विषय माहात्म्य.

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

1

अथशंकराचार्यसंमतोनिर्मळमाहा त्म्यप्रारंभः

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

2

(2A)

श्रीगणेशायनमः॥ ॥श्रीसरस्वत्यैनमः॥ श्रीगुरुभ्योनमः॥ अथश्रीविमळमाहात्म्यप्रारंभः॥ श्लोक॥
आदिविष्णोर्धनुर्धारि क्षेत्रियांतकभार्गव॥ ब्रह्मरूपजगद्वंद्य चिरंजीवनमोस्तुते॥ १॥ ॐनमोशि
वशक्तीगणेशा॥ तूंज्ञानसूर्यप्रकाशा॥ देवाविघ्ननिराशा॥ ग्रंथारंभींनमोस्तुते॥ १॥ नमोसरस्व
तीजननी॥ देवीकाश्मीराचीराणी॥ तूंनानास्वरूपें धरुनी॥ होसीवरदानीं कवीतें॥ २॥ तूंमूळपी
ठआदिमाया॥ ब्रह्मादिनेणतीतुझीचर्या॥ निर्गुणसगुणातेंयावया॥ कारणतूंचिजननीयें
॥३॥ तूंमाझेजिव्हाग्रींबैसोनी॥ वदवीरसिकप्रसादवाणी॥ जेमाहात्म्यऐकतांश्रवणीं॥ होय
धुणीमहत्पापा॥ ४॥ नमोश्रीगुरुज्ञानदाना॥ जेणेनिरसिलीभवगाथा॥ लाविलेंशुद्धभ
क्तिपंथा॥ आदिनाथानमोस्तुते॥ ५॥ अहोश्रीगुरुकरुणामूर्ती॥ वरदद्यावोपींमाझियेमती
॥ शरत्कालींचातारापती॥ उगवतां आल्हादचकोरा॥ ६॥ तेसूंगासद्गुरु॥ ब्रह्मादिनेणतीतु
झापारू॥ शांतीधैर्याचामहामेरु॥ नमस्कारूसाष्टांग॥ ७॥ आतांनमूंमहापुरुष॥ जेभक्ति
मानसींचेराजहंस॥ पाहोनिज्ञानाचाप्रकाश॥ कुतर्कीवायसदडाले॥ ८॥ जेवैराग्यकमळीं
चेमिळिंद॥ घेतीब्रह्मरसाचाआमोद॥ भक्तिभावेंगोविंद॥ वश्यकेलाजयानी॥ ९॥ नाशवया
जडअज्ञान॥ सृष्टीत अवतरलेसाधुजन॥ नानाकवित्वेंरचून॥ श्रवणेंपावनकरिती॥ १०॥
ऐसेयांचियाचरणा॥ नमस्कारुनियांजाणा॥ विमळवैतरणीकथारचना॥ रचावीमनावा
टतें॥ ११॥ श्रीमत्शंकराचार्यमहंत॥ माहाराष्ट्रधर्मातेंस्थापित॥ कोंकणदेशींसमाधिस्थ
तयादंडवनसाष्टांगें॥ १२॥ आतांनमूंश्रोतेसज्जन॥ महाभेदीविचक्षण॥ माझेंआरुषबो

(3)

ळणें ॥ चित्तदेउनपरिसावे ॥ १३ ॥ पद्मपुराणसागरपरम ॥ त्यांतीलरत्नविमळमहात्म्य ॥ गोडीपा
हातांउत्तमोत्तम ॥ पावनकर्तेंजगासी ॥ १४ ॥ हरिवंशरामायण ॥ आणीककथाऐकिल्यापूर्ण ॥ प
रीविमळचैनरणचिंकथन ॥ प्रसिद्धनाहींपाहातां ॥ १५ ॥ पद्मपुराणींहेंसमस्त ॥ मह्मकवीणसं
स्कृत ॥ कोणातेंनलागेअंत ॥ अज्ञानजनकलियुगीं ॥ १६ ॥ प्राकृतभाषावदतोंवाणी ॥ मान्यक
रावेंविद्वज्जनीं ॥ पावनऐसेंअंतःकर्णीं ॥ मानोनीश्रवणींबैसावें ॥ १७ ॥ परमख्यातीयाकथेची
॥ कथीनारदानेंविरंची ॥ नैमिषारण्यींसभाविची ॥ सूमंतसांगेशौनकादिकां ॥ १८ ॥ याकथे-
चाप्रादुर्भाव ॥ प्रगटव्हावयाअभिप्राव ॥ इंद्रप्रस्थीं धर्मराव ॥ भीष्माप्रतीअनुवादे ॥ १९ ॥
दिव्यक्षेत्राची आदिउत्पत्ती ॥ निवेदावीगामजमती ॥ तीर्थमाहात्म्यफळश्रुति ॥ मुळापासोनी
वदावें ॥ २० ॥ गोदावरीचापश्चिम ॥ दिसेवैतरपासिंधुसंगम ॥ आणीविमळतीर्थाचाउग
म ॥ कैसाप्रगटलाकोंकणीं ॥ २१ ॥ इक्षपानमहाख्याती ॥ परशुरामाचीविछत्ती ॥ राम
क्षेत्राचीउत्पत्ती ॥ सागरामध्येंकाबाहली ॥ २२ ॥ कांकोपलारेणुकाकुमरु ॥ सागरासीकें-
ल्लामारु ॥ लाउनीबाणाग्नीकुठारु ॥ जलनिधीमाधारासारिला ॥ २३ ॥ अग्निबाणेंसारिलें
जळ ॥ हेंतरआश्चर्यभूपाळा ॥ धन्यभार्गवाचीयाबळा ॥ उपमानाहींत्रीजगती ॥ २४ ॥ ए
वंधर्माचेंवचन ॥ ऐकतांतोषलागंगानंदन ॥ ह्मणेएकाग्रचित्तकरुन ॥ सावधानपरिसीजे
॥ २५ ॥ पुण्यक्षेत्राचीउत्पत्ती ॥ श्रवणकरितांसादरेंचित्तीं ॥ पाविजेगाभुक्तिमुक्ती ॥ अंतीं
पावतीमोक्षपद ॥ २६ ॥ आतांजेंपर्शुरामक्षेत्र ॥ पुण्यवंतमहापवित्र ॥ रामाचीख्यातीवि

(3A)

चित्र ॥ महापुराणींवर्णिली ॥ २७ ॥ त्रेतायुगींसहस्त्रार्जुन ॥ आणीकहीदैत्यदारुण ॥ क्षेत्रीं
माजलेसंपूर्ण ॥ नाहींप्रमाणशास्त्राचें ॥ २८ ॥ श्रेष्ठांचेंवचनअव्हेरिती ॥ स्वेच्छाचारेंअधर्मेंव
र्तती ॥ मद्यमांसींरतहोती ॥ कर्मेंआचरतीविपरीत ॥ २९ ॥ रामभार्गवाचीजननी ॥ रेणुका
नामेंरत्नखाणी ॥ कामधेनूचेकारणी ॥ वधिताहोयसहस्त्रार्जुन ॥ ३० ॥ तीसांगावीसमूळ
कथा ॥ परीविस्तारहोयग्रंथा ॥ यालागींध्वनितपंडिता ॥ कळलेंपाहिजेआदरें ॥ ३१ ॥ रे-
णुकेनेंसहस्त्रार्जुन ॥ येकविंशतीघायहाणोन ॥ मृत्युहोतांशक्तिआपण ॥ येकवीराजालीते
॥ ३२ ॥ त्याजननीचेकैवारें ॥ क्षत्रियमारिलेपरशुधरें ॥ युद्धाकरूनीघोरांदरें ॥ निर्वंशकेला-
क्षत्रियांचा ॥ ३३ ॥ राजस्त्रियांचींउदरेंचिरी ॥ उदरींचेगर्भकाढोनिमारी ॥ पितृवैरस्मरोनि
अंतरीं ॥ धुंडोनिकाढीक्षत्रियांतें ॥ ३४ ॥ जैसाखगपतीनेंदेखोनी ॥ सर्पानेंहोयमहापळणी
॥ तैसेंक्षत्रियानेंधरणीं ॥ पळतांठावमिळेना ॥ ३५ ॥ येकवीसघायमातेवरी ॥ मारिलेह्म
णोनिधरत्री ॥ येकवीसवेळांनिक्षेत्री ॥ रणींकेलापरशुरामें ॥ ३६ ॥ अर्जुनाचेरक्तेंस्नान
केलें ॥ पितृगणातेंतर्पिलें ॥ मगयागातेंआरंभिलें ॥ मातापुरमहातीर्थीं ॥ ३७ ॥ तेथेंदुष्क
र्माचीधुनी ॥ रेणुकानंदनेंकरूनी ॥ मगदानदीधलीमेदिनी ॥ ऋषीवृंदालागोनियां ॥ ३८ ॥ यास
मस्तमुनीवरा ॥ आदीकश्यपऋषेश्वरा ॥ दानेंदिधलीवसुंधरा ॥ सप्तद्वीपावनी ॥ ३९ ॥ तेथें
नानाविधीदानें ॥ वस्त्रेंअलंकारादिरत्नें ॥ हिरेमाणिक्यभूषणें ॥ दत्तात्रयाधीधलीं ॥ ४० ॥
स्वरदुंदुभीचियागजरीं ॥ वेदघोषाचाउच्चारकरी ॥ पुष्पवृष्टीगाअंबरीं ॥ वृंदारककरिती ॥

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

॥४१॥ मग सत्याद्रीचे शिखरीं ॥ मूळपीठतें अवधारी ॥ परशुरामनरहरी ॥ काळक्षेपक
रीतसे ॥४२॥ तेथे दिव्यलिंगजमदग्नी ॥ श्रीयेकवीराभवानी ॥ स्वयंभूमूर्तीमेदिनी ॥ शो
भिवंततेठायीं ॥ ४३॥ तीरुद्रभूमिकाधरणी ॥ रामराहतीसीरोमणी ॥ दुःखआठविलेंअं
तःकर्णी ॥ मातापितयांचें ॥४४॥ पितयाचाशोकमनीं ॥ आणीदानदिधलीअसेअवनी ॥
तेणेंरामअंतःकर्णी ॥ युक्तीविचारीराहावया ॥४५॥ म्यासमस्तऋषेश्वरातें ॥ दानदिधलें
मेदिनीनें ॥ आतांराहातांयास्थळातें ॥ विरुद्धधर्मातेंअसेकीं ॥४६॥ ग्रहस्थानींवसुंधरा ॥
दानदिधलीधरामरा ॥ तेथेंराहतांअवधारा ॥ दोषआंगींझगटती ॥ ४७॥ येकनरदानेदे
ती ॥ त्याचालोभमागुतीधरिती ॥ त्याचेआंगींघडती ॥ महादोषशास्त्रवदे ॥४८॥ तरींदा
नदिधल्याचेबाहेरी ॥ स्थळपाहावेंनिर्धारी ॥ ऐसाविचारअंतरीं ॥ करिताझालाभार्गव ॥
४९॥ मानवलेंसमस्ताचे विचारा ॥ राजिताहोयमातापुरा ॥ मूळपीठासींअवधारा ॥ प्रणा
मकेलेंसाष्टांग ॥५०॥ करींघेवोनीधनुष्यबाण ॥ परशुशोभेतेजोघन ॥ किरीटकुंडलेंदेदी
प्यमान ॥ हृदयींझळाळकौस्तुभाचा ॥५१॥ कटीपितांवरवेष्टित ॥ उत्तरीयवस्त्रशोभिवंत
यज्ञोपवीतझळकत ॥ भस्मचर्चितसर्वांगीं ॥५२॥ आधींचपरब्रह्मसाक्षात ॥ त्यावरीतपो
तेजेंविराजित ॥ उपमाद्यावयानसेसत्य ॥ जटाशोभतमस्तकीं ॥ ५३॥ सवेंब्रह्मादीसुरव
र ॥ वसिष्ठादीऋषीश्वर ॥ प्रयाणकरितीसमग्र ॥ पश्चिमदिशालक्षोनी ॥५४॥ आलेसाग
राचियातटा ॥ गगनींउसळतीतयाच्यालाटा ॥ गंभीरगर्जनाआसुटा ॥ नादकोंदेअंबरीं

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5A)

॥५५॥ जळभया नकगडगडी॥ महाधुंधाटेंकडकडी ॥ आक्रोशेंऊर्मी फडफडी ॥येनीशु-
भ्रफेणिया॥ ५६॥नमस्कारुनीसागरा॥ ह्मणेहेसरितापतीगंभीरा॥ तूंजळनिधीकरुणा
करा॥होसीमाहेरतीर्थाचें॥५७॥ महोदधीमहाभागा॥सृष्टीवसनातूंअव्यंगा॥ सर्व-
त्रसरिताआणिगंगा॥ तुजमाझीत्यामावती॥ ५८॥ अगाहेतीर्थेचिवरिष्ठा॥ तीर्थेंआ
लींतुझेपोटा॥ माझेंवचनमहाश्रेष्ठा॥श्रवणीऐकुनीघेइजे ॥५९॥ पितृशोकेंयाअंतरा॥
संतप्तझालोंहेसागरा॥ त्यजोनिआलोंमातापुरा॥दुःखेंआत्मादग्धहोय॥६०॥ तरीतू
आल्याप्रभूमिका॥ आतांमजलागींदेएका॥तेथेंस्नानवासदेखा॥ करीनजाणनिरंतर॥
६१॥ परमकष्टीहोउनी॥ विश्रांतीस्थळकल्पिलेंमनी॥तुझेंऔदार्यपणपाहोनी॥ धांवो
निआलोंनटाका॥६२॥तुझियेभूमिकेविश्रा मा॥ घेउनीकरीनसत्कर्म॥ एवंभाषितपरश
राम॥ सागराप्रतीनम्रतें॥६३॥ परीतोक्षारसागर॥रामासीनेदीप्रत्युत्तर॥ मानसीं
धरोनीअहंकार॥ गंभीरपणेंगर्जतसे॥ ६४॥ श्रवणनजायरामाप्रती॥ उत्तरनवदेविन
यचित्तीं॥ आपुलेथोरपणाचीस्थिती॥ दावीरितीभार्गवा॥ ६५॥ प्रतापरामात्यानेपुनी
महागर्जनेदणदणी॥ तेंपरशरामेदेखोनी॥ बहुतमनींआवेशला॥ ६६॥ ह्मणेहाग
र्विष्ठसागर॥ मानलानिर्दयनिष्ठुर॥ क्रोधेंरगडोनीअधर॥आरक्तनेत्रपैंकेले॥६७॥-
ह्मणेआपुलेवैभवपणें॥ पराचेंसंकटनजाणे॥ऐसियादुष्टाकारणे॥ शिक्षाकरणेअव-
श्य॥६८॥ धन्युष्यावाहोनियांगुण॥ योजिलातेव्हांप्रलयाग्नीबाण ॥उगवलेसहस्रचंडकि

(5)

र्ण॥ सुरगणचळींकांपती॥ ६९॥ ह्मणेगर्विष्ठेंयेकाळीं॥ माझीअवज्ञापैंकेली॥ तरीआ
तांधरामंडळीं॥ समुद्रनाहींऐसेंकरूं॥ ७०॥ ऐसेंबोलोनीरेणुकातनय॥ सीव्हेसीनेहटोनी
पाय॥ वोटीओढितांलवलाहे॥ कडाडिलेब्रह्मांड॥ ७१॥ धर्मविनवीभीष्माप्रती॥ सीळा-
कोठीलकोणहोनी॥ तेंकथानकनिश्चिती॥ निवेदावेंदयाळा॥ ७२॥ एवंधर्मत्तेंवचन॥ भी
ष्मदेवेंऐकोन॥ ह्मणेयेकचित्तेंकरुन॥ पुण्यश्लोकापरिसावें॥ ७३॥ हरीह्मणेरेणुकादा
स॥ कथाऐकासुधारस॥ महत्पातकाहोयनाश॥ आसमासासपुण्यजोडे॥ ७४॥ स्वस्ति
श्रीविमळमहात्म्य॥ पद्मपुराणींवेंउत्तमोत्तम॥ धर्माप्रतीनिवेदीभीष्म॥ प्रथमोध्यायगोड
हा॥ ७५॥ ॥१॥ ॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ७॥ ॥६॥ ॥

Joint project of the Rajawade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

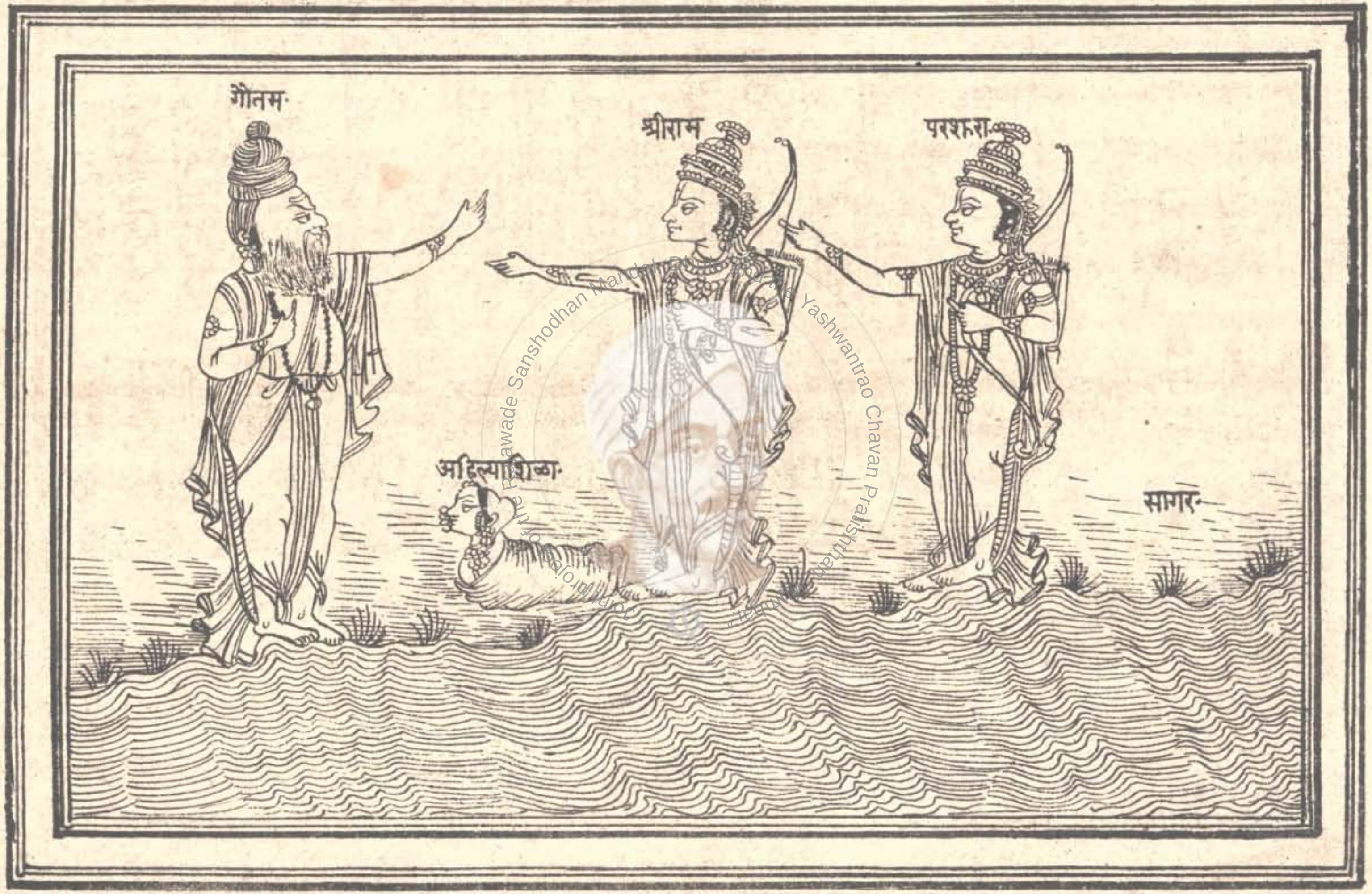
गौतम
श्रीराम
परशुरा
अहिल्याशिळा
सागर

(6)

श्रीगणेशायनमः॥ ॥भीष्मह्मणेंयुधिष्ठिरा॥ पवित्रगंगेचियातिरा॥ विश्वामित्रमहाधीरा॥त
पश्चर्याआचरे॥१॥ तोतपियातेजस्वीजाण॥ पुराणीवर्णितीमुनीजन॥ जेवींआकाशींचाचंड
कीर्ण॥तेवीतपेंभासतो॥२॥ अगाधतपाचीख्याती॥ दाहीदिशातपेंतपती॥ हेदेखोनींअम
रपती॥ थोरचित्तींबुझावला॥३॥ तपाहानीकरावया॥ इंद्रउपाययोजीतया॥ सुरपतीआ
पीतपीया॥ अखंडवैरचालतसे॥४॥ इंद्रजाणेअंतःकरणीं॥ तपाचीपूर्णताजालियामुनी
॥माझियापदवीलागोनी॥ घेईलहिरोनीतपोबळें॥५॥ ह्मणोनियांतोदेवेंद्र॥ तपआचरतां-
विश्वामित्र॥ तेंटाळावयासमग्र॥युक्तियोजिताजाहला॥६॥ मगपाचारीदिव्याप्सरा॥ शृंगा
रुनीतेमनोहरा॥ ह्मणेजाउनीगंगातिरा॥ विश्वामित्राछळावें॥७॥ लावोनीनेत्रकटाक्षबाण
॥ विश्वामित्राचामनोहरण॥ तात्काळपाडीविंधोन॥ तपाक्षीणकरावा॥८॥ करुनीसम
स्तशृंगार॥ स्वरूपेंनटलीपरमसुंदर॥ पावतीजालीगंगातीर॥ विश्वामित्रछळातें॥९॥
तंवतोतपियामहाऋषी॥ तपआचरेतेजोराशी॥ अप्सरसानिःशंकमानसीं॥ नृत्यगायन
करीतसे॥१०॥ तेसुलक्षणीकानारी॥ तारुण्यदशामनोहरी॥ देखतांतपस्वीअंतरीं॥ भोगुं
इच्छितीनिर्धारिं॥११॥ यौवनगर्वितादेवांगना॥ सर्वलक्षणींचंद्रानना॥ विश्वामित्राचियाम
ना॥ हरितीजालीक्षणार्धें॥१२॥ गौरजानुपयोधर॥ मध्येंरेखाकृतिसुंदर॥ देखतांऋषी
चेंअंतर॥ कामानलें दग्धलें॥१३॥ देवोनितपातेंतिळांजुळी॥ पातलाप्रमदेचियाजवळी॥ १
देखतांपिंगळजटामोळी॥ भ्यालीमनीअप्सरा॥१४॥ पुढेंपळताहेगोरटी॥ गाधीनंदनथां

(6A)

वेपाठीं ॥ हस्तेंसांवरीकासोटी ॥ ह्मणेपाठीदेऊनको ॥ १५ ॥ परीनायकेविद्याधरी ॥ प्रवेशलीगं
गात्तीतरी ॥ विश्वामित्रअंतरीं ॥ महाक्रोधेंखवळला ॥ १६ ॥ अंगभोगआशामनीं ॥ धरूनीके
लीतपाहानी ॥ तेहीपळालीनितंबिनी ॥ दोहींपक्षींअंतरलों ॥ १७ ॥ परमकपटीहीअप्सरा ॥ वेधलावि
ळामाझेअंतरा ॥ तरींतुंयेअवसरा ॥ शिळाहोईजइल्वें ॥ १८ ॥ अलोटशापहरीहरा ॥ ऐकतांको
पेंतेअप्सरा ॥ जवळीयेउनीगांधीकुमरा ॥ विनयवचनेंबोलत ॥ १९ ॥ अश्रुधाराश्रवतीनय
नीं ॥ लोटांगणघातलेंचरणीं ॥ निःकपटीमीप्यालेमनीं ॥ उःशापदेईदयाळा ॥ २० ॥ संतोषें
वदेऋषेश्वर ॥ परशरामरेणुकाकुमर ॥ बाणींभेदील सागर ॥ तेंचरणलागती ॥ २१ ॥ तेव्हां
तुजहोईलगती ॥ मगतेरंभापडलीक्षिती ॥ होउनीशिळेचीआकृती ॥ निचेष्टितपडियेली ॥ २२
देवेंद्रेंमानिलामनीलाभ ॥ विसलाऋषीभयांचाक्षोभ ॥ इंद्रापराधेंगौतमक्षोभ ॥ जेवींशिळा
अहिल्या ॥ २३ ॥ तेवींघडलेंरंभेतें ॥ सिळारूपेंपडलीतेथें ॥ ऐसीकथाधर्मातें ॥ भीष्मदेवेंनि
वेदिली ॥ २४ ॥ सिळारूपेंतेअप्सरा ॥ मानसींचिंतीपरशधरा ॥ दयावंताकरुणाकरा ॥ समु
द्रतिराकधींयेसी ॥ २५ ॥ केव्हांघडेलआगमन ॥ मजकधींलागतीचरण ॥ मुक्तहोईनशापापा
सून ॥ स्वर्गीगमनकधींघडे ॥ २६ ॥ कितीकाळऐशापरी ॥ रंभामनींचिंतनकरी ॥ पुढेंक्षत्रीप
रशधरी ॥ मारूनीकेलेनिर्बुज ॥ २७ ॥ विश्वामित्राचामहाशाप ॥ वरीपरशरामाचाकोप ॥ उर्व
शीचाउःशाप ॥ योगसमीपमिळाले ॥ २८ ॥ तेशिळेसीनेहडुनीपाया ॥ वोढिनिर्मिलीवेदराया
॥ महांआकांतुपाहे ॥ वर्तेब्रह्मांडमंडपीं ॥ २९ ॥ थरथरांकांपेमेदिनी ॥ पर्वतखचतीकडकडोनी

(७)

विम. परशरामातेंनयनीं ॥ कोण्हींपाहोंशकेना ॥ ३० ॥ दिग्गजथरथरांकांपती ॥ नक्षत्रेंखळखळां अ.
२ शीचवती ॥ आदिवाराहफणीपती ॥ सांवरीताकुंभिनीतें ॥ ३१ ॥ रामक्रोधपाहोनियां ॥ देवऋ २
षीपावलेभया ॥ सृष्टीजाईलआतांलया ॥ ठावकोठेंनुरेची ॥ ३२ ॥ मगब्रह्मादीऋषीश्वर ॥ यक्ष
गंधर्वकिंनर ॥ सिद्धचारणपादोदूर ॥ भार्गवातेंस्तविती ॥ ३३ ॥ नमोरामारघुपती ॥ अनंतवे
षाअनंतमूर्ती ॥ करुणाकरास्कस्वशांती ॥ नारायणानमोस्तुते ॥ ३४ ॥ नमोपरशरामावीरा ॥
भार्गववंशादिनकरा ॥ क्षत्रियांतकसमरधीरा ॥ असुरसंहारानमोस्तुते ॥ ३५ ॥ नमोससद्वी
पावतीदाता ॥ शरणांगतानेंरक्षिता ॥ अहंकारतमहरिता ॥ प्रतापसवितानमोस्तुते ॥ ३६ ॥
रामाऐकावीविनंती ॥ आसुचियाकाकुळती ॥ पावावेंगाशिघ्रगती ॥ कृपामूर्तीजिगदीशा ॥
३७ ॥ दानदिधलाब्रह्मगोळ ॥ त्याचाहोईलब्रह्मघोळ ॥ भूतजातीप्रळयकाळ ॥ वर्तेलआतां
क्षणार्धें ॥ ३८ ॥ देवातूंऋषींकेवारी ॥ वससीभक्तांचियाअंतरीं ॥ सर्वज्ञातूंदयाकरीं ॥ नि
वारींआतांक्रोधातें ॥ ३९ ॥ तूंव्यापिलेंस्थिरचरा ॥ तरींक्षमाकरींयासागरा ॥ मानदेउनीसु
रवरा ॥ शांतकराक्रोधातें ॥ ४० ॥ यालोकपाळासुनिजना ॥ मानदेईकमळासना ॥ ऐकतां
भार्गवाच्यामना ॥ करुणाआलीसर्वांची ॥ ४१ ॥ क्रोधातेंशांतकरुन ॥ चहूंकडेपाहेविलो
कुन ॥ धनुष्यायोजिलाबाण ॥ कोठेंसोडूंविचारी ॥ ४२ ॥ बांणधरिलानधरिला ॥ अवचि
ताहातींचास्फुटला ॥ शोषीतजायसमुद्रजळा ॥ प्रळयवर्तलासर्वांतें ॥ ४३ ॥ बाणाचियामा २
हामारीं ॥ आकांतभावेंजळाभीतरीं ॥ व्याकुळहोउनीशरीरीं ॥ तीर्थराजमाघारला ॥ ४४ ॥

कडकडित्तीप्रळयचपळा ॥ तैशानिघतीअग्नीज्वाळा॥ बाणवक्षस्थळींभेदला ॥ पाळपंजरदैत्या
चे॥४५॥ आतांपाळपंजरदैत्य॥ समुद्रींविशाळपर्वत॥ तोस्कंरवराचानिश्चित॥ वैरीविख्यात
पैंअसे॥४६॥ अग्नींबाणाचामहाछोट॥ असुराचानचलेथांट॥ फोडुनीकेलासपाट॥ वि
ऱ्यापसरल्यादशदिशा॥४७॥ दैत्यदेहाचीसमाप्ती॥ होतांप्रगटलीआत्मज्योती॥ राम
स्वरूपींविश्रांती॥ पावोनिस्तुतीकरीतसे॥४८॥ बापधनुर्धरमुकुटमणी॥ आत्माकीजेवों-
वाळणी॥शीरठेविलेंचरणीं॥ सार्थकझालेंजन्माचें॥४९॥ तुझीयाकोदंडाचीशक्ती॥ टण
त्काराचीमहाख्याती॥ पुराणींमहिमावर्णिती॥ ऋषीआदीकरूनियां॥५०॥ ऐसीस्तुतीकरितां
मुक्तीलाधलीसायोज्यता॥ अग्नीबाणतत्वता॥ स्थीरजालासर्वेची॥५१॥ जलशोषिलेंअग्नीं
बाणें॥ मर्यादासांडिलीसगरजीवनें॥ नेथेंद्वादशयोजनें॥ गणीतकेलेंपुराणीं॥५२॥ गंगा
तटींशिळेवरी॥ पश्चमदिशेसींसागरीं॥ द्वादशयोजनेंवसुंधरी॥ क्षेत्रपरशरामाचें॥५३॥ए
वंसागराचेंमहिमान॥ हरुनघेतांरेणुकानंदन॥ आवरीलेंसायकासन॥ निर्वेधमनपैंकेलें॥
५४॥ शापेंअप्सराशिळाझाली॥ चरणस्पर्शेंउद्धरली॥ पूर्वदेहातेंपावली॥उभीठाकलीरा
मापुढें॥५५॥ सद्गदकंठअश्रूनयनीं॥ विनंतीकरीजोडल्यापाणी॥ हेवैकुंठपतेमोक्षदानी
तुझीकरणीआगाध॥५६॥ जयरेणुकागर्भधरणा॥ क्षत्रियांतकाभक्तरक्षणा॥ तुझियाकृ
पेंनारायणा॥ मुक्तजालेंमीआजी॥५७॥ लोहोपरिसाभेटीहोतां॥ काळिमागुरेचीतत्व-
ता॥ तेवीतुझेचरणस्पर्शतां॥ दिव्यदेहापावलें॥५८॥ ऐसीस्तुतीकरितांजाण॥ तोंपातलेंदि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(४)

वि-म- व्यविमान॥ देवांगनाआरुढोन॥ इंद्रभुवनापातली॥ ५९॥ ब्रह्मादिदेवऋषेश्वर॥ साष्टांगेंन अ-
३ मिलापरशधर॥ विश्वदेवातुझापार॥ अगोचरस्तुतीशास्त्रां॥ ६०॥ नमोदेवापरशधरा॥ माया २
तीतासर्वेश्वरा॥ रंभाशापदुस्तरा॥ हरतानमोनमस्ते॥ ६१॥ सागरांतुनीपवित्र॥ निर्माणकेलें
रामक्षेत्र॥ तुझीकथाविचित्र॥ ऐकतांपावनजनहोती॥ ६२॥ एवंऋषीजनाचीस्तुती॥ ऐकतां
तोषलाभृगुपती॥ हरीह्मणेंश्रोतयांप्रति॥ पुढीलअध्यायसंगींचित्तद्यावें॥ ६३॥ स्वस्तिश्रीविमलम
हात्म॥ पद्मपुराणीचेंउत्तमोत्तम॥ धर्माप्रतीनिवेदिभीष्म॥ द्वितीयोध्यायगोडहा॥ ६४॥ ॥
॥श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ ॥ओंव्यासंख्या ६४॥ ॥

३

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(8A)

श्रीगणेशायनमः॥ ॥जयजयवैकुंठपतेश्रीरंगा॥सच्चिदानंदाकोमलांगा॥ मायातीताअभंगा॥
लक्ष्मीरंगातुजनमो॥ १॥जलधीशयनाजलभूषणा॥जलजजनकाजलदवर्णा॥जलधीतनया
मनरंजना॥जलजनयनातुजनमो॥ २॥ तूंनिर्विकल्पनिरंजन॥स्वयेंजाह्लासीभृगुनंदन॥अपार
करुनीरणकंदन॥दुष्टजनसंहारिले॥३॥ द्वितीयोध्यायगतकथार्थ॥बाणेंशोषिलासरितानाथ॥
पाळपंजरमहादैत्य॥मुक्तिपंथापाठविला॥४॥परितोदिव्यगिरीपडला॥भूमंडळींविस्तारला॥
पुण्यक्षेत्रतेवेळां॥ निर्माणजालेंतयाचें॥५॥जेससुद्रगर्भीचेंस्थान॥ अगाधमहिमाअसे
पूर्ण॥ सप्तद्वीपावेगळेंजाण॥ परशरामक्षेत्रतें॥६॥ जेवीनवखंडाबाहेरी॥ वाराणसीपुण्यनग
री॥तेवीपश्चिमसागरातिरीं॥ परशरामक्षेत्रतें॥ ७॥ गोदावरीपश्चिमदिसे॥पुंण्यगंगावैतर
णीअसे॥स्नानकरितांपापनासे॥भार्गवेंस्वयेंआणिली॥ ८॥ धर्मराजाकरीप्रश्न॥ कैसेंवैतर
णीचेंजन्मस्थान॥ तेकथामुळींहुन॥ मजकारणेंसांगावी॥९॥ गंगात्मजह्मणेंआतां॥ साव
धऐकेंपंडुसुता॥पुण्यभूमीप्रगटहोतां॥विचारीचित्तीं भार्गव॥ १०॥ पाळपंजरदैत्यमथिला
तयाचेंक्षेत्रभूमंडला॥नारीनरात्तेंअवलीला॥उद्धरावयाकारणें॥११॥ तरीवैतरणीसिंधूसंग
म॥ येथेंअसावानिःसीम॥ मनींयोजुनीपरशराम॥ गेलात्वरेंकैलासा॥१२॥ पाहोनियांशिव
स्थान॥ घातलेंसाष्टांगनमन॥ पुढीलकार्यकल्पून॥ आराधनमांडिलें॥१३॥ ओंनमोशिवाशं
करा॥ गंगाजटींमुकुटधरा॥ अर्धनारीनटेश्वरा॥ परात्परानमोस्तुते॥१४॥जयजयाविश्वेश्व
रविरूपाक्षा॥सच्चिदानंदाकर्माध्यक्षा॥ मायातीतासर्वसाक्षा॥ वेदाअलक्षानमोस्तुते॥१५॥

(9A)

जयपंचवदनादशभुजा ॥ पिनाकपाणी वृषभध्वजा ॥ भाळचंद्रगौरतेजा ॥ महाराजानमोस्तुते ॥
१६॥ जयजयस्वर्गनिवासिनी ॥ महागंगे तूं वैतरणी ॥ सर्वपापप्रणाशनी ॥ मोक्षदानीनमोस्तुते ॥
१७॥ तूं हिमाचळी हेमवर्णी ॥ मंदहास्यमंदाकिनी ॥ उत्तमफळप्रदायिनी ॥ दरिद्रभंजनीनमोस्तुते
॥१८॥ तूं ईश्वरजटावासिनी ॥ विष्णुपादोदकीगगनी ॥ ब्रह्मकुमंडलधारिणी ॥ त्रयशक्तीनमो
स्तुते ॥१९॥ जयजयसुरवरपूजनी ॥ गणगंधर्वसेवनी ॥ यक्षपंनगदेवतागणी ॥ सर्ववंदिनी
नमोस्तुते ॥२०॥ महापातकेदोषघोर ॥ आचरतीजेनारीनर ॥ तात्काळहोयउद्धार ॥ स्नानमात्रेंक
रूनियां ॥२१॥ एवंरेणुकेचासुत ॥ तपश्चर्याआराधित ॥ मुखींस्तुतीकरित ॥ शिवआणीगंगे
ची ॥२२॥ संतोषोनीपार्वतीरमण ॥ बोलिलेउदारवचन ॥ ह्मणेतुष्टलोंवरदान ॥ मागजेकांक
ल्पिलें ॥२३॥ रामवदेविनयवचनीं ॥ त्रेताद्वापारयुगेदोन्ही ॥ लोटतांकलीमध्येंप्राणी ॥ ग्राहीकहो
तीपापाचे ॥२४॥ तयाकलयुगामाझारी ॥ महापातकेंवर्ततीथोरी ॥ भ्रतारवंचूनियांनारी ॥ रतहो
तीपरपुरुषा ॥२५॥ द्वेषकल्पनीमनात ॥ पुत्रकरितीपितृघात ॥ धर्ममार्गअव्हेरित ॥ आज्ञाभंगि
तीश्रेष्ठांची ॥२६॥ मातापितयासीदवडिती ॥ स्त्रियेचींचगोतेंसांठविती ॥ मद्यमांसीरतहोतीं॥
नमानितीकोण्हीकोण्हा ॥२७॥ अव्हेरितीशास्त्रवचना ॥ आवडेनैसेंवर्ततीमना ॥ पापेंआचर
तीनाना ॥ निरययातनाभोगिती ॥२८॥ शिवनिंदाशक्तिनिंदा ॥ वेदनिंदासिद्धनिंदा ॥ साधुनिं
दाकवेश्वरनिंदा ॥ विष्णुनिंदाप्रवर्तेल ॥२९॥ ब्रह्महत्यागोहत्या ॥ अगंम्यागमनगर्भहत्या ॥
मातृहत्यापितृहत्या ॥ स्त्रीहत्यासुरापानी ॥३०॥ स्त्रियेच्याकैवारें पुत्र ॥ आपुलेपितयासींकरि

(10)

तीवैर ॥ ह्मणतीआमुचादावेदार ॥ कासयाजिवंतराहिला ॥ ३१ ॥ आपुलीवस्तूपितामागे ॥ त्या
वरीनेत्रवटारीरागें ॥ ह्मणेमीतुझेबाचेंकायलागे ॥ जाईवेगेंयेथूनियां ॥ ३२॥ पितासांगेधर्मार्थगो
ष्टी ॥ त्यावरीफिरवीक्रोधदृष्टी ॥ स्वशरीराचीअपवित्ररीती ॥ पाहातांमनीसंतोषे ॥ ३३॥ पिताअ
सतांनबोलेवचन ॥ मेल्याघालीसंतर्पण ॥ करुनीस्वादिष्टपक्वान्न ॥ आप्तसोहिरेपाचारी ॥ ३४
ऐसेपुत्रजेकांदुर्जन ॥ कदांनपहावेंतयाचेंवदन ॥ यद्यपीझालास्पर्शजाण ॥ सचैलस्नानकरा
वें ॥ ३५॥ एवंनानापापेंआचरती ॥ तेनरदरिद्रीनरकींजाती ॥ त्यातेंपावनव्हावयाक्षिती ॥ वै
तरणींदेवींदयाळा ॥ ३६ ॥ मीब्राह्मणतपोनिधी ॥ दानदईवैतरणानदी ॥ पापेंहरतीजीत्रिशु
द्धी ॥ उद्धारकरितीजगाचा ॥ ३७॥ विनयवचनेंकोर्पूरगौर ॥ तोषलाभोळाअतीउदार ॥ ह्म
णेवैतरणीगंगापवित्र ॥ दिधलीनेईभुमंडळा ॥ ३८ ॥ सरस्वतीगंगायमुना ॥ गुप्तवाहतीपा
ताळभुवना ॥ उगमायावयालागींजाणा ॥ संधानकेलेंभार्गवें ॥ ३९॥ प्रचंडवीरजामदग्नीं
धनुष्यायोजिलाचंडबाण ॥ ब्रह्मकटाहभेदुन ॥ त्रयप्रवाहकाढिले ॥ ४०॥ तिन्हींउगमसंगमा
नी ॥ येकत्रयहोउनीवाहती जिवनी ॥ यालागींमहांपुराणी ॥ नामवैतरणींबोलिजे ॥ ४१ ॥
यात्रिगंगात्रिशक्ती ॥ हरीहरब्रह्माविभुती ॥ परशरामक्षेत्रींवाहती ॥ प्राणीउद्धरतीस्नानमा
त्रें ॥ ४२॥ वैतरणीगंगामहाद्भुत ॥ नेथेअसेशिळातीर्थ ॥ अगंम्यागम्यपापहरत ॥ स्नान-
मात्रेंकरूनियां ॥ ४३॥ उपपातकेंहरती ॥ महत्पातकेंविध्वंसती ॥ अवगतीयाहोयगती ॥ मो
क्षपावतीपितृगहि ॥ ४४॥ जन्माआलियाचेंस्वार्थ ॥ पुत्रहोयउत्तीर्णार्थ ॥ जोसोमवारीश्राद्ध

(10A)

करित ॥ पिंडदेतपितृगणा ॥ ४५ ॥ वैतरणीतटींश्राद्धकरी ॥ त्याचेपितृसुरेश्वरी ॥ विमानीवाहो
निनिधरीं ॥ शंभूनेतसन्निध ॥ ४६ ॥ दीनवैधृतीव्यतीपातीं ॥ शिवालयींशनीरात्रीं ॥ प्रदोषकाळीं
पार्वतीपती ॥ यथासांगआराधिला ॥ ४७ ॥ सेवीगोतमीसिंहस्तीं ॥ प्रयागींमाघस्नानकरित्ती ॥ तें
फळपावती ॥ वैतरणींस्नानमात्रें ॥ ४८ ॥ कपिलाषष्ठीअर्धोदयजाण ॥ महोदयगजच्छायादिग्र
हण ॥ केलेंसहस्त्रगोदान ॥ तेंपुण्यवैतरणीये ॥ ४९ ॥ कींपृथ्वीयानीतीर्थोनी ॥ स्वर्गपाताळभु
वनी ॥ स्नानकरितीवैतरणी ॥ इतुकेंपुण्यप्राप्तहोय ॥ ५० ॥ किंमखायुतगोयुत ॥ चांद्रायणव्र
यशत ॥ वैतरणीफळपावत ॥ स्नानमात्रेंकरूनियां ॥ ५१ ॥ कींमथुराआणीद्वारावती ॥ अयो
ध्यावारापासीकांती ॥ अवंतिकामायापुन्यासती ॥ करितांमोक्षफळअसे ॥ ५२ ॥ इतुकेंपुण्या
चीप्राप्ती ॥ अमावास्याग्रहणसोमवती ॥ वैतरणीयफळपावती ॥ स्नानदानेंकरूनियां ॥ ५३ ॥
चालुनीआपुलेचरणी ॥ जोयात्राकरीवैतरणी ॥ तरींकोटीगोदानी ॥ दानदिधलेंब्राह्मणा ॥ ५४
नारीनराऐशारिती ॥ अंतींविमानाचीप्राप्ती ॥ दुःखदारिद्रविनश्यती ॥ मुक्तहोतीसंसारा ॥
५५ ॥ तृप्तीहोयपितृगणा ॥ नराप्राप्तीदेवांगना ॥ आपुलेजवळीकैलासराणा ॥ ठावदेततया
तें ॥ ५६ ॥ करुनीवैतरणीस्नान ॥ श्रीयेकविरेचेंघ्यावेंदर्शन ॥ तेथेंकरितांपितृतर्पण ॥ तेनरध
न्यत्रिजगतीं ॥ ५७ ॥ सर्वतीर्थेंअवधारी ॥ तेयेकविरापरमेश्वरी ॥ नारीनरदर्शनकरी ॥ नये
तीपुन्हांगर्भवासा ॥ ५८ ॥ अश्वमेधसहस्रानी ॥ मेरूतुल्यसहस्त्रदानी ॥ त्याहुनीअधीकजन
नी ॥ येकवीरादेवीते ॥ ५९ ॥ मेरूतटाकींचेंतीर्थ ॥ स्नानकीजेयथास्थित ॥ अधीकतेंआदीश

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com